

Stoletý příběh ostřice Otrubovy (*Carex otrubae* Podp.)

The Hundred-Year Story of the False-fox sedge (*Carex otrubae* Podp.)

VÁCLAV DVOŘÁK

Botanická zahrada Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci,
U Botanické zahrady 920, CZ-779 00 Olomouc; e-mail: vaclav.dvorak@upol.cz

Abstract: The year 2022 marked 100 years since the scientific description of the False-fox sedge (*Carex otrubae* Podp.). The species was validly described by Moravian naturalist Josef Podpěra based on herbarium specimens collected by botanist Josef Otruba. The article is a historiographic and botanical reflection on this jubilee, chronologically tracing the professional and personal relationship of these botanists, as well as the circumstances surrounding the description of the species itself.

Keywords: *Carex* subg. *Viginea*, herbarium, history of botany, nomenclature, Olomouc

Úvod

Ostřice (*Carex* L.) patří mezi nejpočetnější rody cévnatých rostlin na světě. Z více než 2000 známých druhů se téměř 90 vyskytuje na území České republiky (Kaplan 2019). Ostřice Otrubova (*Carex otrubae* Podp.; obr. 1) reprezentuje skupinu stejnoklasých ostřic podrodu *Viginea* a tradičně je včleňována do sekce *Vulpinae*. Typovým druhem této sekce je ostřice liščí (*Carex vulpina* L.), která v Česku rovněž roste. Oba druhy jsou si podobné, ale morfologicky dobře odlišitelné. Ostřice Otrubova je druhem vzácnějším s vazbou na vlhké, minerálně bohaté, často zasolené louky, ale roste též na člověkem ovlivněných a ruderalizovaných stanovištích. Výjimečnost tohoto taxonu tkví v jeho protologu. Ostřice Otrubova patří mezi několik málo zástupců rodu *Carex* popsanych z našeho území. Mezi ně můžeme počítat ještě stenoendemit Krkonoš – ostřici krkonošskou (*Carex derelicta* Štěpánková) a snad také ostřici šáchorovitou (*Carex bohémica* Schreb.), jelikož autor popisu, německý botanik Johann Ch. D. Schreber, v protologu cituje první doklady druhu, které sbíral italský botanik Pier Antonio Micheli v roce 1712 v okolí Prahy (Schreber & Sturm 1810). Za popisem ostřice Otrubovy stál moravský botanik Josef Podpěra, který jej publikoval v roce 1922. Druhový název v binomickém jménu je dedikován olomouckému botanikovi Josefu Otrubovi. V roce 2022 uplynulo 100 let od publikace popisu této ostřice a provází jej poutavé okolnosti spojující oba zmiňované protagonisty – dva Josefy, kteří se ve správný čas potkali na správném místě – v Olomouci.

Obr. 1. Ostrice Otrubova (*Carex otrubae*): (a) habitus, (b) květenství, (c) listový jazýček, (d) spodní pochvy; Plané loučky u Olomouce, červen 2022. – Foto V. Dvořák

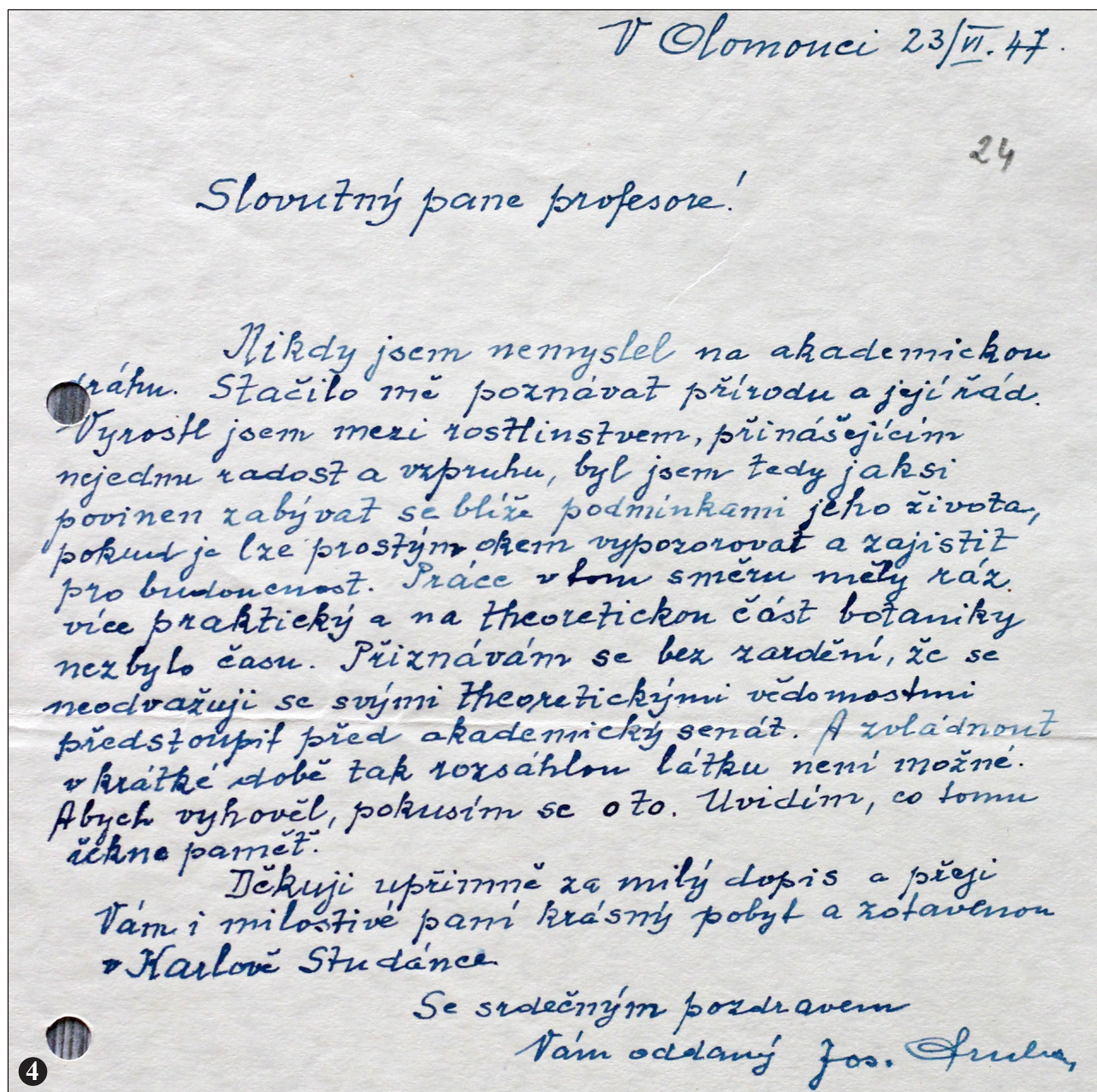

Obr. 2. Josef Podpěra, 1948. – Obr. 3. Josef Otruba, 1947. – Foto: Archiv MUNI v Brně (2), Vlastivědné muzeum v Olomouci (3)

Místo činu – Olomouc

Olomouc hraje roli především na samém začátku tohoto příběhu. Je totiž místem osudového setkání našich dvou aktérů. Josef Podpěra (1878–1954, obr. 2) přišel do Olomouce v roce 1902. V Olomouci získal první zaměstnání, učitelské a zprvu jen provizorní místo na českém státním vyšším gymnáziu, kam nastoupil k 1. září 1903 po absolutoriu přírodních věd na filozofické fakultě c. k. české univerzity Karlo-Ferdinandovy v Praze (Danihelka 2019). Po svém příchodu se ihned zapojil do dění v provinčním městě a spolupracoval především s Vlasteneckým muzeem, od kterého pro gymnázium získal a katalogizoval rozsáhlou knihovnu (Anonymus 1906). Přednášel a vedl exkurze pro veřejnost i pro své žáky, mezi něž od roku 1903 patřil čtrnáctiletý sekundán Josef Otruba (1889–1952, obr. 3). Ospalá Olomouc byla najednou plná vynikajících přírodovědců své doby – druhým rokem zde působil Heinrich Laus a dlouhodobě František Polívka. Jim dokázal naslouchat třeba Romuald Promberger, přední moravský nakladatel, který všem zmíněným vydal několik publikací. Podpěrovi v tomto nakladatelství vyšel v roce 1908 *Klíč na určování nižších rostlin tajnosnubných* (Podpěra 1908), přepracovaný a opětovně vydaný v roce 1924.

Ani přes kvalitní zázemí však Podpěra v Olomouci nezůstal natrvalo. Mladému a ambicióznímu učiteli byla hanácká metropole malá, a proto si v roce 1908 požádal o přeložení do Brna, které se stalo jeho domovem a působištěm až do konce života. Že olomoucká botanika utrpěla jeho odchodem citelnou ztrátu, dokládá krátký výňatek z Časopisu Vlasteneckého spolku muzejního (Anonymus 1909): „S odcházejícím

Obr. 4. Dopis Josefa Otruby Josefu Podpěrovi z 23. 6. 1947. – Foto V. Dvořák

členem výboru ztratilo naše Vlastenecké muzeum obětavého, energického a vynikajícího pracovníka, jemuž zůstane vděčno za mnohé zdárné reformy ve vnitřním svém zařízení.“

Podpěrovo pětileté olomoucké působení můžeme i dnešní optikou hodnotit jako úspěšné. Vydal několik zásadních publikací – zejména průkopnickou fytogeografickou studii *Vývoj a zeměpisné rozšíření květeny zemí Českých ve srovnání s poměry evropskými* (Podpěra 1906), obohatil sbírky Vlasteneckého muzea a zanechal v Olomouci svého žáka a následovníka Josefa Otrubu. Otruba dostal možnost naplno rozvinout své botanické schopnosti až po 1. světové válce, kdy začal vynikat v disciplínách svého někdejšího gymnaziálního učitele – ve floristice, bryologii a fytogeografii. Otruba k Podpěrovi cítil hlubokou úctu a jejich vztah přerostl v doživotní přátelství. Svědčí o tom i korespondence z let 1923–1952 deponovaná v Archivu Masarykovy univerzity

i doposud nezpracovaná pozůstalost s bohatou korespondencí, kterou věnovala Otrubova manželka Anežka do Vlastivědného muzea v Olomouci (Chaloupka 1968). Otruba své dopisy adresované Podpěrovi po celá léta uvozoval oslovením „*Slovutný pane profesore!*“ a končil pozdravem „*V hluboké úctě Vám oddaný Josef Otruba*“ a naopak Podpěra používal pro svého kolegu oslovení: „*Milý pane oficiále!*“, jak se na poštovního úředníka slušelo. Poutavý je rovněž vzpomínkový článek, který Otruba na Podpěrovu počest publikoval ve 30. letech 20. století (Otruba 1938).

Oba si vzájemně určovali bohatý floristický materiál, podporovali se, jezdili na společné exkurze. Podpěra rovněž svého kolegu pravidelně nabádal k doplnění akademického vzdělání, resp. k rigoróznímu řízení, na něž zaneprázdněný Otruba stále nenacházel čas. Otrubův vztah k přírodě jímavě vystihuje jeden z dopisů adresovaných Podpěrovi (obr. 4):

„Nikdy jsem nemyslel na akademickou dráhu. Stačilo mě poznávat přírodu a její řád. Vyrosl jsem mezi rostlinstvem, přinášejícím nejednu radost a vzpruhu, byl jsem tedy jaksí povinen zabývat se blíže podmínkami jeho života, pokud je lze prostým okem vypožorovat a zajistit pro budoucnost. Práce v tomto směru měly ráz více praktický a na theoretickou část botaniky nezbylo času. Přiznávám se bez zardění, že se neodvážuji se svými theoretickými vědomostmi předstoupit před akademický senát. A zvládnout v krátké době tak rozsáhlou látku není možné. Abych vyhověl, pokusím se o to. Uvidím, co k tomu řekne paměť.“¹

Asi nejvýmluvnější Podpěrovou vzpomínkou na Olomouc a region Hané je *Květena Hané* (Podpěra 1911). Podpěra v úvodu ke knize napsal: „*Práci svou konal jsem tak rád, jak oblíbil jsem si po dobu svého pobytu v Olomouci jak kraj, tak i lid; budiž tato práce malou vzpomínkou na můj pobyt na Hané.*“ A ve stati o Dějinách floristického výzkumu na Hané text rozvinul: „*Původně jsem se domníval, že výzkum Olomoucka jest Voglem a Makowským tak proveden, že těžko bude něco nalézt i věnoval jsem mnoho času bryologickému a hepatikologickému výzkumu Moravy. Než právě na těchto exkursích zjistil jsem překvapující skutečnost, že ani nejbližší okolí města Olomouce není tak prozkoumáno, jak by býti mělo [...]. Rok od roku zdokonaloval se můj obraz zeměpisného rozšíření rostlinstva v horním úvalu moravském. Četnými exkursemi do krajin méně známých podařilo se mi postupně doplnit síť stanovisek; některé druhy, které z Hané byly známy snad jen z jednoho stanoviska, mají dnes lokalit celou řadu [...]. Ovšem nemohl jsem kde které stanovisko navštívit snad několikrát – toť úkol místních sběratelů – ale vždy jsem měl na mysli úkol hlavní – vyličit spolehlivě a kriticky rostlinstvo, které tvoří kryt na Hané v souvislosti s podmínkami geologickými a klimatickými.*“

Květena Hané nebyla „jen malou vzpomínkou na pobyt na Hané“, ale už ve své době představovala výjimečnou publikaci, která svým rozsahem a syntetickým pojetím mezi regionálně floristickými pracemi vyniká dodnes. Zcela jistě pro botaniku nadchla celé generace floristů – počínaje právě Josefem Otrubou.

1 Archiv Masarykovy univerzity v Brně, B39 – Josef Podpěra, II. Korespondence, inv. č. 354 – Josef Otruba, dopis z 23. 6. 1947

Ostřice – předmět botanikova zájmu

V dobách olomouckého působení Josefa Podpěry, resp. v *Květeně Hané*, byla v regionu z okruhu *Carex vulpina* agg. známa pouze ostřice liščí (*Carex vulpina* s. str.). Ta byla Podpěrou považována za v území obecně rozšířený druh (Podpěra 1911), který však nebyl sběry příliš často dokládán v herbářiích, o čemž svědčí skromné revidované údaje v databázi PLADIAS (Pladias 2022). Na malém množství herbářových dokladů z 10. let 20. století se podepsala i 1. světová válka. Oba protagonisté tohoto příběhu válku prožili na východní frontě – Podpěra ve válečném zajetí v ruské Ufě a později v československých legiích (Danihelka 2019), Otruba v okolí běloruského Pinsku, litevského Kaunasu a v polském Krakově. Oba dva i přes válečné útrapy měli možnost se na frontě věnovat botanice, u Otruby se v té době rozvinul zájem o studium mochen.

Otruba se po válce vrátil do Olomouce, opětovně nastoupil na místo poštovního úředníka, které mu poskytovalo stálý, byť velmi nízký plat. Otruba, přestože byl v těchto letech pohlcen studiem mochen, pro Podpěru intenzivně sbíral jak ostřice, tak trávy. Podpěra se na začátku 20. let 20. století na studium těchto skupin rostlin zaměřil, jak vystihuje pasáž z dopisnice psané Otrubovi: „*Letos [1921] se budou po celé Moravě sbírat ostřice a trávy. To bude sena!*“²

V roce 1921 Otrubovi vychází první ze série šesti *Příspěvků ku poznání květeny moravské* (Otruba 1921). V sérii Otruba navazuje na Podpěrovu *Květenu Hané* a v průběhu dekády ještě více prohlubuje znalosti o květeně regionu. Z nálezů je pro tento článek důležitý údaj o *Carex vulpina* L form. *interrupta* Peterm. (*sic!*) na loukách kolem Hejčína, kterým Otruba do určité míry naznačil variabilitu uvnitř komplexu ostřice liščí na Olomoucku. K údaji se vztahují sběry z let 1919 a 1921 deponované v herbáři Vlastivědného muzea v Olomouci. Později byly položky revidovány jako *Carex vulpina* (OLM 13918, 16005; rev. R. Řepka 2015). K těmto sběrům se zachoval i komentář Josefa Podpěry ze stejné dopisnice: „*Carex vulpina* f. *interrupta* Peterm. Hejčín. Sledovati dále. Diagnosa praví. (Čel. Prodr. IV. 716): Klas neb lata prodloužená, nicí do 5“ (= 13 cm!) dl. s klásky a svazečky klásků značně oddálenými. Pluchy nahnědlé. Tedy to není!“

V květnu 1921 Otruba sbíral ostřice na loukách u Grygova. Originály nebo duplikáty položek týž rok zaslal Podpěrovi do Brna s určením *Carex vulpina* × *muricata* (*sic!*). Podpěra jednu z nich provizorně označil jako *Carex vulpina* × *contigua*³ = *C. olomouensis* Podp. (*sic!*). Proč oba botanikové přemýšleli o hybridogenním původu rostlin? Jedním z vysvětlení může být Haussknechtovo pojednání o *Carex nemorosa* Rebent.⁴

2 Herbář Vlastivědného muzea v Olomouci, nezpracovaná pozůstalost Josefa Otruby, Korespondence, dopis J. Podpěry z 28. 2. 1921.

3 Synonymum pro *Carex spicata* Huds.

4 Toto jméno, přestože je starší, považujeme dnes za synonymum pro *Carex otrubae* Podp. Prostým vysvětlením je skutečnost, že jméno *Carex nemorosa* už v roce 1789 použil Franz von Paula Schrank pro zcela odlišný taxon. I jím publikované jméno je však dnes mladším synonymem, a to pro *Carex alba* Scop. V nomenklatorice je možné Rebentischovo jméno „*C. nemorosa*“ označit za pozdní, a tedy pro *Carex otrubae* nepoužitelné homonymum.

(Haussknecht 1877), tedy taxonu příbuzným *Carex vulpina*, který botaniky v západní Evropě dlouhodobě taxonomicky trápil. Haussknecht oproti některým svým kolegům uznával existenci *C. nemorosa* jako samostatného druhu, nikoli pouhé stinné formy *Carex vulpina* f. *nemorosa* W. D. J. Koch. Rovněž považoval *C. nemorosa* v západní Evropě za mnohem častější druh než *C. vulpina* s. str. Také dodával, že pozoroval dokonalé intermediární formy mezi *Carex contigua* × *Carex nemorosa*. Z Moravy však *Carex nemorosa* nebyla tou dobou uváděna, a proto se mi zdá praktické vidět zdůvodnění Otrubova i Podpěrova určení rostlin jako křížence s *Carex vulpina* jako jedním z rodičů. Je však velmi překvapivé, že o těchto konkrétních rostlinách spolu oba botanikové zřejmě nevedli žádnou korespondenci, přestože Podpěra zaslal Otrubovi v září 1921 dopis s komentářem k jeho 21 sběrům ostřic.⁵ Že by snad Podpěra připravovaný popis nového taxonu tajil jako překvapení pro váženého kolegu?

Ostřice Otrubova – od popisu po současnost

Podpěra popis nového taxonu na základě Otrubových sběrů z luk u Grygova publikoval hned na začátku roku 1922 v práci *Plantae Moraviae novae vel minus cognitae* [Nové a méně známé rostliny moravské] (Podpěra 1922). Nezůstal však u provizorního jména taxonu uvedeného na schedě – *Carex olomucensis*, ale zvolil nové jméno – *Carex otrubae*, kterým dodatečně označil herbářový doklad. Položku (BRNU 09370) depovanou v herbáři Masarykovy univerzity však výslovně neoznačil za holotyp (obr. 5). Daný doklad opatřila štítkem TYPUS až ruská znalkyně rodu ostřice Tatiana V. Egorova v roce 1967.⁶ Zda byla typifikace validně publikována v literatuře, se mi bohužel doposud nepodařilo zjistit. Egorova však tuto typovou položku zmiňuje v řadě svých publikací (Egorova in Fedorov 1976; Egorova 1999). Z originální typové série se podařilo dohledat další položky nacházející se v herbáři Vlastivědného muzea v Olomouci (OLM 13918) a v herbáři Moravského zemského muzea v Brně (BRNM 20990/36).

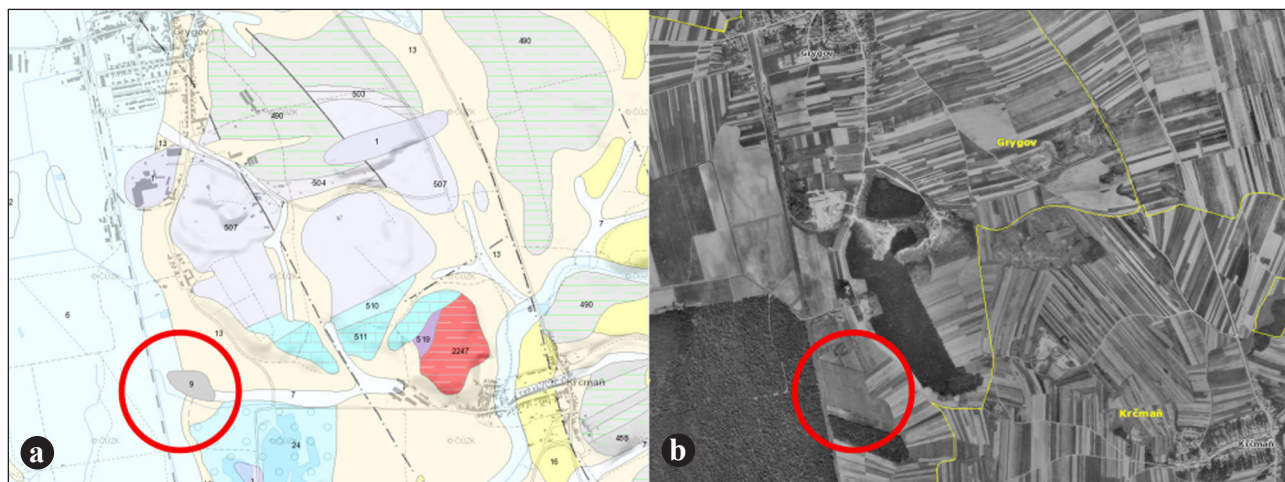
Jak bylo v té době dobrým zvykem, herbářové položky se běžně rozesílaly do zahraničních institucí. Takový osud potkal i stále ještě čerstvě popsanou ostřici Otrubovu. Jeden ze zajímavých herbářových dokladů se nachází v herbáriu v holandském Leidenu (L 0042310; GBIF 2022) a lze na něm demonstrovat nesnadné nomenklatorické osudy taxonu. Komentovaný sběr učinil Josef Otruba v červnu 1925 na loukách u Nemilan a položku zaslal nizozemskému botanikovi Johannesi H. Kernovi jako *Carex otrubae* Podp. (*Carex vulpina* × *contigua*). Kern v roce 1935 položku přeural jako *Carex nemorosa* Rebent., aby se v roce 1958 vrátil ke jménu *Carex otrubae* Podp. Zároveň lokalitu sběru označil jako typovou. V neznámém roce položku za topotyp označil také další botanik Jan F. Veldkamp. Že Nemilany nejsou Grygovem, je v zostřeném měřítku zřejmé především lokálním botanikům, nikoli však botanikům holandským.

5 Herbář Vlastivědného muzea v Olomouci, nezpracovaná pozůstalost Josefa Otruby, Korespondence, dopis J. Podpěry z 30. 9. 1921.

6 Ve stejné sbírce se nachází položka BRNU 156400, která je rovněž stanovena jako typová, v tomto případě tak učinil finský botanik Heikki Toivonen v roce 1981.

Obr. 5. Typová položka *Carex otrubae* (BRNU 09370) z herbáře Masarykovy univerzity v Brně. – Foto J. Danihelka

Obr. 6. Odhadovaná typová lokalita ostřice Otrubovy u obce Grygov. Podkladové mapy: a) geovědní mapa 1:50 000 s vyznačením slatin východně lesa Království. – © ČGS; b) letecký snímek z roku 1954. – © Národní geoportál INSPIRE

Kde přesně se tedy nachází *locus classicus* ostřice Otrubovy? Můžeme se spokojit s povšechnou lokalizací „louky u Grygova“ uvedenou na typových položkách z herbáře BRNU? Do jisté míry určitě. Grygov je dodnes jen malou obcí, z velké části obklopenou polnostmi, na které v jižní části navazuje rozsáhlý lesní komplex Království. S využitím geologických map (Mapový server ČGS 2022) a leteckých snímků z 50. let 20. století (Národní portál INSPIRE 2022) se typová lokalita jeví již mnohem konkrétněji. Na východním okraji lesa Království při železniční trati na Přerov se ještě v 50. letech rozkládaly luční komplexy slatinných luk (obr. 6). Les Království byl už v dobách Otrubových oblíbenou exkurzní lokalitou, podobně jako nedaleké vápencové lomy. Botanici často obě lokality navštěvovali zároveň a pravděpodobnost, že nejkratší cesta vedla právě skrze tyto louky, není malá. Dnes se louky zachovaly jen v drobném, značně ruderalizovaném fragmentu (Dančák in verb.) a ostřice Otrubova z něj není aktuálně známa. Snad by nebylo na škodu této lokalitě v následujících letech věnovat zevrubnější floristickou pozornost.

Užívání jména ostřice Otrubova (*Carex otrubae*) nebylo v botanické literatuře ještě několik desetiletí od jeho publikování samozřejmé. Třeba v československém *Klíči k úplné květeně ČSR* (Dostál 1958) je taxon veden pod jménem *Carex nemorosa* Rebent. s poznámkou, že je dosud přehlížen a rozšíření je neznámé. Naopak v německé literatuře (Ludwig 1954) je jméno *Carex otrubae* přijímáno a rovněž jsou komentovány chorologické aspekty a stanovištní preference druhu. Paralelně s již zmiňovanými jmény bylo v zahraničí na tento taxon aplikováno i jméno *Carex cuprina* (Sándor ex Heuff.) T. Nendtv. ex A. Kern., které se ve skutečnosti váže k druhu *Carex leersii* F. W. Schultz (Koopman 2015).

Také určování ostřice Otrubovy botanikům činilo problémy (Foley 2006). Jak si všiml Josef Holub, zhruba třetina položek tohoto druhu v československých herbářiích byla mylně určena jako ostřice liščí (Holub 1960). Holub se v následujících letech snažil o osvětu a o komplexu ostřice liščí (*Carex vulpina* agg.) psal do botanických zpravodajů

(Holub 1964). V novějších určovacích příručkách (např. Řepka & Grulich 2014; Grulich & Řepka in Kaplan 2019) se jméno ostřice Otrubova standardně užívá a obsáhlá fytogeografická revize druhu proběhla v rámci projektu PLADIAS (Grulich & Řepka in Kaplan et al. 2017). Dnes tak máme detailní přehled o rozšíření druhu a dostatek literatury k rozlišení zmiňovaného komplexu, resp. dvojice těchto podobných druhů.

Botanika a historie ruku v ruce

Ostřici Otrubovu můžeme vnímat jako pouhý dílek do skládačky druhové rozmanitosti české flóry čítající aktuálně více než 3700 druhů (Kaplan 2017). Stejně tak můžeme pohled na tento taxon zústit a považovat tuto ostřici za příklad validně popsání taxonu z našeho území, který si své binomické jméno udržel do dnešních dnů. Tato množina rostlin je již mnohem subtilnější a ostřice Otrubova v ní vyniká co do velikosti areálu. Snad s výjimkou ostřice šachorovitě (*Carex bohemica*), zřejmě žádný jiný druh, na nějž aplikujeme zmiňované kritérium, nemá tak rozsáhlý přirozený areál, který se rozpíná od Makaronéských ostrovů na západě po severovýchodní část Číny na východě (Grulich & Řepka in Kaplan et al. 2017).

V připomínce tohoto kulatého jubilea se nutně dotýkám oboru historie botaniky, tedy disciplíny, pro kterou v českém prostředí odborné a populárně-naučné literatury není příliš mnoho prostoru. Přitom uvažování o rostlinných taxonech v historiografických souvislostech není žádnou novinkou. V povědomí široké veřejnosti je například objev viktorie královské [*Victoria amazonica* (Poepp.) J. C. Sowerby] Tadeášem Haenkem, avšak výpravy tohoto rodáka ze severočeské Chřibské až do Jižní Ameriky již tak známé nejsou. Jako pomyslná cesta je vystaven i příběh ostřice Otrubovy, který nese stopy profesního i osobního přátelství, znovu otevírá kdysi psané a čtené dopisy a pokouší se o drobnou reflexi života a práce dvou botaniků, jejichž společným úsilím byl z okolí malé hanácké vsi pro vědu popsán rostlinný druh.

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval kolegyním a kolegům, kteří mi v mnohém usnadnili sepsání tohoto rukopisu. V první řadě děkuji dvěma anonymním recenzentům za jejich podnětné připomínky k textu. Děkuji také Jiřímu Danihelkovi za fotografii typové položky z brněnského univerzitního herbária, stejně tak Vojtěchu Taraškovi za zpřístupnění herbářových sbírek Moravského zemského muzea a technickou redakci článku. Radomíru Řepkovi náleží poděkování za pomoc s hledáním publikované typifikace ostřice Otrubovy. Pracovnícům Archivu Masarykovy univerzity děkuji za zpřístupnění korespondence z archivu Josefa Podpěry. Taktéž jsem vděčný Magdě Bábkové Hrochové za umožnění práce s nezpracovaným archivem Josefa Otruby ve Vlastivědném muzeu v Olomouci. Martinu Dančákovi patří poděkování za kritické přečtení rukopisu. Za jazykové korektury a věcné připomínky děkuji Janu Jenišťovi.

Použité zdroje

- Anonymus (1906): Zprávy spolkové. – Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci 23: 137–143.
- Anonymus (1909): Prof. dr. Podpěra. – Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci 26: 46.
- Danihelka J. (2019): Josef Podpěra (1878–1954): Osudy přírodovědce v neklidných dobách. – Živa 2019/4: LXXXV–LXXXIX.
- Dostál J. (1958): Klíč k úplné květeně ČSR. – Nakladatelství Československé akademie věd, Praha.
- Egorova T. V. (1976): *Carex otrubae* Podp. – In: Fedorov A. A. [ed.], Flora evropejskoj časti SSSR. Tom II, Pokrytosemennyye, jatryšnikovyye, sitnikovyye, osokovyye, kommelinyovyye: 206, Nauka, Leningrad.
- Egorova T. V. (1999): The Sedges (*Carex* L.) of Russia and Adjacent States (within the Limits of the Former USSR). – Missouri Botanical Garden press, St. Louis.
- Foley M. J. Y. (2006): Epitypification of *Carex vulpina* L. (Cyperaceae). – Watsonia 26: 27–30.
- Haussknecht C. (1877). Bemerkungen zu *Carex nemorosa* Rebertisch. – Oesterreichische Botanische Zeitschrift 27: 153–156.
- GBIF (2022): *Carex otrubae* Podp. [online] – URL: <https://www.gbif.org/occurrence/2513105584> (navštíveno 7. 9. 2022).
- Grulich V. & Řepka R. (2019): Rod *Carex* L. – In: Kaplan Z. [ed.], Klíč ke květeně České republiky: 245–268, Academia, Praha.
- Holub J. (1960): Nové nebo méně známé rostliny květeny ČSSR. – Preslia 32: 423–426.
- Holub J. (1964): Novinky v systematice. *Carex vulpina* L. a *Carex otrubae* Podp. – Zpravodaj jihočeských botaniků V(1): 3–4.
- Chaloupka F. (1968): Zemřela paní Otrubová. – Zprávy Vlastivědného ústavu v Olomouci 138: 27–28.
- Kaplan Z. (2017). Flora and Phytogeography of the Czech Republic. – In: Chytrý M., Danihelka J., Kaplan Z. & Pyšek P. [eds], Flora and Vegetation of the Czech Republic. Plant and Vegetation 14, Springer, Cham.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štěch M. & Štěpánek J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha.
- Kaplan Z., Danihelka J., Koutecký P., Šumberová K., Ekrt L., Grulich V., Řepka R., Hroudová Z., Štěpánková J., Dvořák V., Dančák M., Dřevojan P. & Wild J. (2017): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 4. – Preslia 89: 115–201.
- Koopman J. (2015): Lectotypification of *Carex nemorosa* var. *cuprina* and clarification of *C. cuprina* (Cyperaceae). – Willdenowia 45: 97–101.
- Ludwig W. (1954): Über einige verkannte Arten der deutschen Flora: *Glyceria declinata* Bréb., *Carex otrubae* Podp. und *Rorippa microphylla* (Rchb.) Hyl. – Bayerische Botanische Gesellschaft 30: 84–87.
- Mapový server ČGS (2022): Geovědní mapy 1 : 50000 [online]. – URL: <http://www.geology.cz/extranet/mapy/mapy-online/mapove-aplikace> (navštíveno 7. 9. 2022).
- Národní portál INSPIRE (2022): Ortofotomapa [online]. – URL: <https://geoportal.gov.cz/web/dugong/map> (navštíveno 7. 9. 2022).
- Otruba J. (1921): První příspěvek ku poznání květeny moravské. – Časopis Moravského zemského musea 17–19: 389–402.
- Otruba J. (1938): Vzpomínky septimána. – Sborník klubu přírodovědeckého v Brně XXI: 6–7.
- Pladias (2022): *Carex otrubae* [online]. – URL: <https://pladias.cz/taxon/overview/Carex%20otrubae> (navštíveno 23. 9. 2022).
- Podpěra J. (1906): Vývoj a zeměpisné rozšíření květeny zemí Českých ve srovnání s poměry evropskými. – Příroda, Brno.

- Podpěra J. (1908): Klíč na určování nižších rostlin tajnosnubných. – R. Promberger, Olomouc.
- Podpěra J. (1911): Květena Hané: základy zeměpisného rozšíření rostlinstva na Horním úvalu moravském. – Kommissie na přírodovědecké prozkoumání Moravy, Brno.
- Podpěra J. (1922): *Plantae moraviae novae vel minus cognitae*. – Spisy Přírodovědecké fakulty Masarykovy University, Brno.
- Řepka R. & Grulich V. (2014): Ostřice České republiky. Terénní obrazový průvodce. – Mendelova univerzita v Brně, Brno & ČSOP Hořepník, Prostějov.
- Schreber J. Ch. D. & Sturm J. (1810): D. Johann Christian Daniel Schrebers... Beschreibung der Gräser. Teil 2. – Siegfried Lebrecht Crusius, Leipzig.